

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: **15 Şubat 2023**
Sayı: **49151**

78439

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yazılı yer alan sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın **Murat KURUM** tarafından, Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 99. maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını saygıyla dilerim. **14.02.2023**

Prof. Dr. Kamil Okyay SINDIR

İzmir Milletvekili

Bilindiği gibi ülkemiz aktif bir deprem coğrafyası olarak sıklıkla yıkıcı depremler ile karşı karşıya kalmakta, meydana gelen hasar ve can kayıpları nedeniyle toplumsal hayat her yönüyle büyük ölçüde olumsuz etkilenmektedir. Çok geniş bir yelpazede tüm toplumu ve hayatın her alanını etkilemesi depremlerin çok boyutlu bir mesele olduğunu ve pek çok disiplini ilgilendiren doğasını açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim yakın bir geçmişten alacak olursak 1992 yılındaki Erzincan depremi ve sonrasında Yalova, Van, Elâzığ ve Malatya, İzmir, Düzce ve daha sayısız büyüklükteki depremler çok sayıda insanımızın yaşamının sona ermesine ve beraberinde toplumsal ve maddi büyük yıkımlara neden olmuş ve uzun yıllar etkisini sürdüröregelmıştır.

Deprem bir doğa olayı olmakla birlikte şiddeti ne olursa olsun tahribatın en aza indirilebilmesi, öncesinde, esnasında ve sonrasında gerekli önlemlerin alınması ve ayrıca sağlıklı ve dayanıklı binaların mevcudiyeti ile mümkündür. Diğer bir deyişle; depremin değil fakat cehalet ve akıl ve bilimden uzak, çıkar ve rant odaklı uygulamaların öldürdüğü gerçeği de ortadadır.

2012 yılında çıkarılan 6306 Sayılı Kanun'un amaç başlığını içeren maddesi; "afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir" hükmünü içermektedir. Kanun her ne kadar iyileştirme, tasfiye veya yenilemeden bahsetse de yaşanan deprem vb afetlerde ortaya çıkan sonuç gereğinin yapılmadığını göstermektedir.

Son olarak 6 Şubat günü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçelerinde 7,7 ve 7,6 büyüklüklerinde meydana gelen, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu ve Akdeniz bölgelerimizde yaklaşık 10 ilimizde yıkıcı etkilerine şahit olduğumuz, iki büyük deprem sonucunda an itibarıyla 40 bine yakın can kaybı ve 80 binin üzerindeki yaralı sayısı ile son yüzyılın en büyük felaketlerinden birisi yaşanmaktadır.

Bilindiği gibi, geçmişten günümüze siyasal iktidarların, iktidarda kalabilmek adına uygulamaya geçirdikleri akıl ve bilimden yoksun popülist politikaların bir sonucu olarak getirilen imar barışları ile birlikte deprem risk analizi yapılmayan birçok kaçak ve ruhsatsız binaya ruhsat veya benzeri yasal yapı kullanma belgeleri verilmiştir.

“İmar barışı” olası afet risklerine hazırlık söylemi üzerinden çıkarılsa da, 3194 sayılı İmar Kanununun Geçici 16. Maddesinde, “Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır” ifadesi yer almaktadır. Yani sorumluluk kişinin kendisine bırakılmıştır. Söz konusu imar barışı uygulaması kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nca yapılan açıklamada Ocak 2020 itibarıyla 81 ilde bedeli ödenmek suretiyle yapı kayıt belgesi düzenlenen bağımsız bölüm sayısı 7 milyon 393 bin 413 olurken, bu kapsamda ödenen toplam bedel ise 24 milyar 744 milyon 721 bin liraya ulaşmıştır.

6 Şubat tarihinde ardı ardına yaşanan iki büyük depremin ağır bilançosu bazı soruların da yanıt bulmasını ve depremin yıkıcı sonuçlarının nedenlerinin açıklığa kavuşturulmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda aşağıda yazılı yer alan sorularımın tarafınızdan yanıtlanmasını saygıyla dilerim;

1. Kahramanmaraş, Malatya, Gaziantep, Hatay, Adana, Kilis, Adıyaman, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Osmaniye illerimizi kapsayan **10 ilimizin her birinde;**
  - a. “İmar barışı” olarak tanımlanan, İmar Kanunu’nun Geçici 16. Maddesi kapsamında düzenlenen “yapı kayıt belgesi” düzenlenmiş bulunan yapı sayıları nedir?
  - b. “Yapı Kayıt Belgesi” düzenlenmiş bulunan yapıların kaç “kamuya ait yapılar”dır?
  - c. Bölgede, iller bazında yıkılmış, ağır hasarlı, orta hasarlı ve hafif hasarlı yapıların sayıları nedir? Bu yapıların kaç tanesi “imar barışı”ndan yararlanılarak hakkında “yapı kayıt belgesi” düzenlenmiş yapılardır?
  - d. Yukarıda (c) maddesi kapsamındaki yapılar içerisinde “kamuya ait” olanların sayıları ve kullanım nitelikleri (okul, hastane, dini tesis, sosyal tesis, vd) nedir?
  - e. Sayın Cumhurbaşkanı’nın bölgedeki bazı illerimizde yapmış olduğu çeşitli mitinglerde; Kahramanmaraş’ta 144.556, Malatya’da 88.507, Hatay’da 205.000 vatandaşımızın imar barışı ile ilgili sorunlarını çözmüş olduklarına dair basına yansıyan açıklamaları doğru mudur? Doğru ise çözülmüş olan sorunlar nelerdir?
2. 6 Şubat depreminin etkilediği 10 ilimizdeki tüm yapıların/binaların deprem risk analizleri yapılmış mıdır? Yapıldı ise sonuçları nelerdir? Yapılmadı ise nedeni nedir?
3. Ülkemizde son günlerde deprem olaylarında gerek sayısal gerekse büyüklük itibarıyla artış yaşanmaktadır. Ülke genelinde riskli bölgelerde yapılan deprem risk analiz sonuçları nelerdir? İller bazında riskli olduğu saptanan bina/yapı sayıları nedir?
4. Bölgede deprem risk ve zararlarının azaltılmasına ilişkin yapılmış çalışmalar nelerdir?

- a. Deprem İzleme Sisteminin Kapasitesi ve Niteliği yeterli midir? Deprem tehlike analizleri yapılmış mıdır? Deprem potansiyeli çok yüksek olan bu bölgede ve diğer bölgelerimizde “deprem ivmeölçer istasyonu” sıklığı ne kadardır ve yeterli görülmekte midir?
- b. Bölgede olası deprem dalgalarının risk içeren sistemlere (elektrik, doğal gaz, fabrika, nükleer santral, rafineri, hızlı tren, metro gibi kritik tesisler vb.) ulaşmadan sistemlerin otomatik olarak durdurulması ve kapatılması gibi birçok önemli tedbirin alınmasını mümkün kılan “**Erken Uyarı**” sistemleri bulunmakta mıdır?
- c. **Deprem Ön Hasar ve Kayıp Tahmin Sistemi, AFAD-RED**, ile bölgedeki iller düzeyinde üretilmiş deprem senaryoları var mıdır? Var ise bu bilgi ve senaryolar, Afet Yönetimi ve Karar Destek Sistemi, AYDES, üzerinden il afet ve acil durum müdürlüklerinin kullanımına sunulmuş mudur? Söz konusu programın veri tabanında bulunması gereken mekânsal (jeofiziksel zemin sınıfı-VS30 bilgisi, jeoloji haritası, diri fay haritası, deprem gözlem istasyonları, il, ilçe ve köy/mahalle sınırı) ve envanter (nüfus bilgisi, yapı stoku bilgisi, kritik öneme sahip yapılar ile iletim ve ulaşım sistemleri) verileri güncel ve güvenilir midir?
- d. Özellikle deprem ve diğer afetlerde kapsamlı risk azaltma ve iyileştirme planlarının gecikmeksizin uygulamaya geçirilebilmesi amacıyla hazırlanması gereken “**Türkiye Afet Yönetimi Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı**” (TAYSB) hazırlıkları ne aşamada, ne zaman tamamlanması planlanmaktadır?
- e. Cumhurbaşkanı onayı ile 8 Temmuz 2022 tarihinde 31890 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan “**Türkiye Afet Risk Azaltma Planı**” (TARAP), kapsamında özellikle 6 Şubat depreminin etkilediği bölge için, deprem afetinin neden olabileceği fiziksel, sosyal, ekonomik, çevresel, psikolojik zarar ve kayıpların önlenmesi veya etkilerinin en aza indirilmesi; ayrıca dayanıklı, güvenli, hazırlıklı, sürdürülebilir, afete dirençli yaşam çevrelerin oluşturulması ve afet öncesinde hazırlanarak uygulanması gereken afet risk azaltma çalışmalarının temel prensiplerinin belirlenmesi amacıyla yapılmış bir çalışma var mıdır?
- f. Bakanlığınız bünyesinde Coğrafi Bilgi Sistemleri altyapısı kurulmuş olmasına rağmen kurumların (AFAD, KRDAE, ÇŞİDB, MTA, Üniversiteler, vd) birbirlerinin ürettikleri bilgiye ulaşamadıkları, üretilen metaverilerin ulusal ve uluslararası standartlarla uyumlu olmadığı ve bazı bilgilere de ücret karşılığı erişilebildiği doğru mudur? Doğru ise bu sorunun çözümüne yönelik ne gibi bir çalışma yapılmaktadır?

- g. Ekim 2021 tarihinde başlamış olup Nisan 2023 tarihinde tamamlanması hedeflenmiş olan **“Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi”** projesinde gelinen durum nedir? Bu bağlamda 6 Şubat deprem bölgesi ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?
- h. 6 Şubat deprem bölgesinde, toplanma alanları, acil barınma alanları ve su, kanalizasyon, elektrik, haberleşme gibi temel altyapı hizmetlerinin bulunduğu, çoğunlukla çadır kent ve konteyner kentlerden oluşan ve depremzedelerin kalıcı konutları inşa edilene kadar geçici konaklamalarını sağlamak amacıyla “geçici barınma alanları”na yönelik deprem öncesi yapılmış bir çalışmanız var mıdır? Var ise deprem sonrası yaşanan tüm barınma sorunlarının sebebini nasıl açıklıyorsunuz?
- i. Binaların yapı kullanma izin belgesi alması sonrasında periyodik denetimine ve bu denetim bilgilerinin Bina Kimlik Sistemine aktarılmasına dair yasal düzenlemelerin yapılması, mevcut yapı envanterinin ve dolayısıyla risk arz eden yapı stokunun tespiti konusunda, Bakanlığınız bünyesinde Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ile Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve 2021 yılı içerisinde uygulamaya geçirileceği öngörülen çalışmalar ne aşamadaadır?
- j. Başta deprem olmak üzere afetlerin yol açtığı can ve mal kaybını en aza indirmek amacıyla güvenli yapıların oluşturulması konusunda 7269 sayılı Kanun ve 6306 sayılı Kanun kapsamında iki farklı süreç yürütülmektedir. Bu kanunların uygulamasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların giderilmesi ve bütünlüğün sağlanmasına yönelik afet riski taşıyan alanlar ile afete uğramış alanlarda devlet destekli güvenli konut yapımı sürecinin bütüncül bir mevzuat çalışmasıyla tek bir temel kanunla düzenlenmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyor musunuz? Bu konuda herhangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- k. Deprem durumlarında ülkemizin tüm kesimlerinin birlikte çalışması ile hızlı şekilde toparlanma sağlanabilmesi için, ihtiyaç duyulabilecek kamu ya da özel sektör envanterindeki ekipmanlara hızlı ulaşım ve yönlendirme yapılmasının gerekliliği son depremlerde bir kere daha ortaya çıkmıştır. Bu amaçla enerji ekipmanlarına (akü, mobil jeneratör, yakıt ikmal araçları vb.) ve taşıtlara (iş makinesi, arazi ve deniz araçları vb.) dair özel sektör ve kamu kurumlarının envanteri belirlenmiş midir ve ayrıca AYDES’e kaydedilmesi sağlanmış mıdır? Yapılmadıysa nedenlerini nasıl açıklarsınız?
- l. Ülkemizin bina stokunun depreme karşı dayanımının ve enerji verimliliğinin artırılması için Bakanlığınız Yapı İşleri Genel Müdürlüğünce Hazine ve Maliye Bakanlığı garantörlüğünde Dünya Bankası kredisi ile "Kamu Binalarında

Deprem Dayanımı ve Enerji Verimliliği Projesi” yürütülmektedir. Bu proje ile hastane, okul, idari binalar v.b. kamu binaları deprem ve afet risklerine karşı dayanıklı hale getirilerek enerji verimliliği yönünden iyileştirilerek kanıtlanabilir enerji tasarrufu gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Bu proje kapsamında özellikle son yaşanan deprem bölgesindeki illerimizdeki kamu binalarının depreme dayanıklılığının sağlanmasına dair yapılmış çalışmalarınız var mıdır? Var ise kaç adet kamu binasında ve gerek güçlendirme gerekse yeniden inşa konusunda ne gibi çalışmalar yapılmıştır?

- m. Türkiye Diri Fay Haritasının 1/25.000 ölçekli çalışılmış olmasından dolayı kentleşmede ve yer seçiminde yeterli detayda olmadığından, diri fayların 1/5.000 ve 1/1.000 ölçekli çalışılması ve yüzey faylanması tehlike zonları ile fay sakınım zonlarının belirlenerek imar planlarına işlenmesi, içinden diri fay geçen yerleşim alanlarında bu çalışmaların yapılmasına öncelik verilmesinin gerekliliği hemen tüm uzmanlarca belirtilmektedir. Bakanlığınızca bu konuda herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?